

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem muzikológus szakirányáról

A szöveg eredeti változata megjelent a Taní-tani 38. számában (2006), 80-82. old.

Ez az írás azoknak a diákoknak (és az ő tanáraiknak, szüleiknek, jó barátainak) szól, akik... Nos, hogy kik is a címzettjei az alábbi kommunikének, az bővebb kifejtést igényel, sőt: ez teszi ki mondanandom első felét.

Mindenek előtt tehát középiskolásoknak szeretnék itt üzeni, akik szeretik, ráadásul **nagyon szeretik a zenét**. Akiket foglalkoztat, hogy **mitől jó vagy rossz**, izgalmas vagy unalmas egy zene. Persze nagyon sokféle zene lehet jó és izgalmas, s minél inkább izgat valakit ez a sokféleség, annál inkább neki szól ez az üzenet. Azoknak írok, akik sok zenét hallgatnak, és **közben kérdések merülnek fel bennük**. Mint például az, hogy egy-egy hangzás miből meríti az erejét: miért és hogyan hat a zsigereinkre, meg arra, amit a lelkünknek nevezünk? Azoknak írok, akik olykor elméláztak már azon, hogy miről szól a zene, ha nincs szövege; és hogy a szövegéről szól-e, ha van neki. Vagy azon, hogy **mit vár tőlünk a zene**, s mire használjuk mi magunk a zenét. Hogy miért játszották Bachot teljesen más-ként hatvan éve, mint manapság; hogy Vivaldi *Négy évszak*-ja ugyanazt üzent-e a zeneszerző velencei kortársainak, mint a tokiói koncertlátogatóknak a 21. században. Hogy **mit is akart Sztálin Sosztakovicstól**, és hogy milyen üzenetet véltek kihallani a náci Wagner zenéjéből. **Hogy honnan ez a klasz-szikus és popzenét, népzene, tradicionális zenét és jazzt kínáló nagy kirakodóvásár**, ahol még az egyetemesség igényével fellépő „világzene” is csupán egyike az egymás mellett heverő portékáknak.

Azoknak szeretném címezni e sorokat, akik mindemellett **valamilyen gyakorlati kapcsolatra is léptek már a zenével**. Gitároznak vagy cimbalmoznak, kórusban énekelnek vagy zongoráznak, szaxo-fonoznak vagy hegedülnek, netán dalokat írnak vagy rögtönöznek, és így jártasságot szereztek abban, amit zenei írás-olvasásnak szoktunk nevezni.

Nos, aki mindezen túl alapvetően jó viszonyban van a humán tárgyakkal, és szívesen tanul nyel-veket, aki **nem gyűlöl fogalmazásokat írni**, sőt olykor örömet is leli benne, azt arra szeretném biztatni, hogy a továbbiakban ismerkedjen meg egy egyetemi szakiránnyal, amelyről eddig valószínűleg csak keveset vagy semmit sem hallott. Méghozzá annak ellenére, hogy e szak pont olyan egyéniségek képzésére lett kitalálva, mint ő. A szak hajdani diákjaként és jelenlegi oktatójaként valószínűleg elég sokat tudok erről a képzésről. Ám ezt a tudást nyilvánvalóan színezi személyes elfogultságaim, von-zalmaim és választásaim. Ha az Olvasó érdeklődését felkeltettem, arra kérem, **legyen bátor, és szerezzen a szakiránnyal kapcsolatban közvetlen tapasztalatokat**: hogy hol s miként, arról még lesz szó.

De elsőként néhány alapinformáció. A Zeneakadémia – vagyis a budapesti Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem – Zenetudományi Tanszékét 1951-ben alapították, s Magyarországon azóta is **csak itt folyik komplex muzikológus-képzés**. A szak most áll át az egységes, ötéves képzésről az úgyneve-zett bolognai típusú, 3+2 éves (alap- és mester-)képzésre. A szakos tanulmányok részeként **a tanár-képzés is elvégezhető**. A Tanszék azzal számol, hogy az alapképzésben résztvevő diákjait teljes lét-számban veheti át a mesterképzésre. A Zeneakadémián hároméves zenetudományi doktori képzés (PhD) is folyik. Az elmúlt évtized tapasztalatai alapján elmondható, hogy a végzős muzikológusok számához viszonyítva mindig kiemelkedően jó arányban álltak rendelkezésre **doktori ösztöndíjas he-lyek**.

Bár a szak a Zeneakadémián található, természetesen **nem művészképzésről van szó**, s véletlenül sem várnak el hallgatóinktól művészi talentumot vagy ambíciókat. Ám az a körülmény, hogy a Zene-tudományi Tanszék a Zeneakadémián működik, lehetővé teszi, hogy diákjaink könnyen kapcsolatot te-remtsenek a jelen és a közeljövő klasszikus és jazzmuzikusaival, előadóművészekkel, zeneszerzők-vel, pedagógusokkal egyaránt. A tanszéken tanulva a hallgatók **magától értődően találják magukat a budapesti hangversenyélet kellős közepén**, hiszen annak legfontosabb helyszínei közé tartoznak a

Zeneakadémia koncerttermei.

A Liszt Ferenc téri szecessziós palotában, ezt minden közhelygyanú ellenére is fontos leszögezni, sajtós „közegbe” kerül az ember, s ebből, ha kellőképpen nyitott, **jóval többet profitálhat egy diploma megszerzésénél.** Ezen túl, a Zenetudományi Tanszéken – az Akadémia többi szakjához hasonlóan – a hallgatók kiscsoportos, illetve egyéni órákon vesznek részt, ami lehetővé teszi az elmélyült dialógust, a személyes szempontok és kérdésfelvetések érvényesülését, a hallgatók fejlődésének körültekintő nyomon követését.

A muzikológus szakirány a klasszikus értelemben vett tudományegyetemi képzést egészíti ki a zenei készségeket magas szinten fejlesztő kurzusokkal. Az alapképzés gerincét történeti jellegű tárgyak adják, amelyek során a hallgatók rendszerezetten áttekintik a nyugati „műzene” avagy „művészi zene” történetét. Azonban tanulmányaik során jócskán tudatosíthatják magukban, hogy **a zenetudomány nem szűkíthető le „a fehér elit koncertzenéjének” történeti elbeszélésére.** További kurzusokon megismerhetik a népzenevel és az Európán kívüli zenekultúrákkal kapcsolatos kutatások kérdésfelvetéseit és módszereit. **Foglalkoznak zeneesztétikával, zenei analitikával és akusztikával, sőt újabban kognitív zenetudománnyal is.** Gyakorlati órákon avatják be őket a régi kottairások rendszereibe, s szintén praktikus felkészítést kapnak az alkalmazott zenetudomány területein: a zenekritika-írásban és a kottakiadásban.

A képzés alapja az a meggyőződés, hogy egy adott tudományágban szerzett egyetemi szintű jártasság olyan kompetenciákhoz juttat, amelyek széles körűen, **a tudományág művelésén túl is hasznosíthatók.** Egyéni szándékok, készségek, hajlamok, érdeklődés és körülmények összjátéka dönti el, hogy ki, mihez kezd a muzikológus szakirányon szerzett végzettségével. Eltekintenék azon pályalehetőségek sorolásától, amelyeknek látványosan nincs köze a zenetudományhoz. Bár azt is megjegyzem: **a bolognai típusú egyetemi képzés egyik célja éppenséggel az lenne, hogy a diákok ne csupán a szűken vett szakmájukhoz kapcsolódó kurzusokat hallgassanak.** Hogy valóban *egyetemes* képzésben részesüljenek, s a közös kultúra beavatottjaiként hasznos és öntudatos polgáiraivá váljanak az Európai Uniónak... Angliában például egyáltalán nem ritka az, hogy valaki filozófia szakon kapott hároméves alapképzés után jelentkezzen olyan stúdiumokra, amelyek révén aztán külpolitikai szakértővé válik. S bár a szigetország igencsak elkötelezettje a liberális versenyelvűségnek, azért olyan butaságokat ott senki sem szokott firtatni, mint amilyen az a kérdés: vajon milyen közvetlen hozzájárulást nyújtanak a bölcsésztudományok a gazdaság versenyképességének fenntartásához?

Azok a hallgatóink mindenesetre, akiket vonz a *hard-core* tudományosság, jó kezekbe kerülnek. A Tanszéken tanít **Somfai László** és **Ujfalussy József**: ők ketten képviselik a zenetudományt a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjai között. Professzorunk **Tallán Tibor**, az MTA Zenetudományi Intézetének igazgatója, kollégánk a Bartók Archivumot vezető Vikárius László. A Tanszék és a zenetudományi kutatást szervező-finanszírozó többi intézmény közvetlen kapcsolata kétségkívül megkönnyíti a tudományos pályára készülők elhelyezkedését.

Első kézből kapott, a napi gyakorlaton alapuló tréningben részesülnek azok is, akik **a zenekritika, a zenei újságírás-szerkesztés, ismeretterjesztés, vagyis a média felé tájékozódnak.** A tanszékvezető **Kovács Sándor** a Magyar Rádió vezető zenei magazinjának, az *Új Zenei Újságnak* a szerkesztője, más rádiós műsorok vezetése-szerkesztése mellett. Hozzá hasonlóan nagy zenei rádiós múlt áll a Tanszéken tanító **Batta András** mögött, aki pár éve egyúttal a Zeneakadémia rektora is.

Minden nyilvánvaló nehézség és alulfinszírozottság mellett is tény, hogy az elmúlt tizenhat évben a magyar zenei nyilvánosság tere kitágult: új együttesek alakultak, új fesztiválok jöttek létre, új hangversenyterem épült Budapesten, új zenei középiskolákat alapítottak, új, on-line zenei fórumok jelentek meg, s egyre erősebb lett az igény a zenei események, úgymond, „filozófiájának” verbális megjelenítésére is. A zeneélet ünnepei és botrányai elég nagy reflektorfényt kapnak. **Keresleti piaca van a szakszerű koncert-, opera- és lemezkritikának, az oknyomozó zeneéleti riportnak, a hangverseny- és lemezkísérő-füzeteknek, a rádió/tévé számára készített műismertetőknak, szaknyilatkozatoknak, műsoroknak. Emellett szükség van a zeneileg képzett szervezőkre-tanácsadókra a hangversenyrendező cégek, lemez- és kottakiadók, illetve a nagy kulturális intézmények háza táján is.** Végül, de legkevésbé sem utolsósorban: jórészt a Zenetudományi Tanszék hallgatói közül kerülnek ki a főis-

kolai és középiskolai (konzervatóriumi) zenetörténet-tanárok.

A pályaválasztást nyilván az is befolyásolhatja, ha valaki egy másik szakkal párhuzamosan végzi el a miénket. Én például az ELTE Bölcsészkarának történelem szakos hallgatójaként kezdtem a Zeneakadémiára járni, s volt olyan évfolyamtársam, aki nyelvtanári szakot végzett el a muzikológusi mellett. Nem mondhatom, hogy különösen könnyű műfaj két intézmény között ingázni, de számos példa mutatja, hogy a dolog megvalósítható. A Tanszék a saját eszközeivel mindenesetre támogatja az ilyen, „interdiszciplináris” hallgatókat. Kevesebb szervezést igényel a Zeneakadémia egy másik képzése mellé venni fel a muzikológus szakirányt.

A szakra nem lehet a hozott pontok alapján bejutni: minden jelentkezőt szóbeli és írásbeli vizsgán ismerünk meg. Vizsgáljuk a felvételizők íráskészségét, önálló gondolkodásra való képességét, érdeklődését, valamint zenei készségeit, a zeneirodalomban való jártasságát, zenetörténeti ismereteit. Bár a vizsga során külön mérlegeljük az egyes tárgyakban mutatott teljesítményt, örömmel fedezzük fel, s vesszük figyelembe a speciális területen mutatott kimagasló tájékozottságot, készségeket és érdeklődést. **Minden évben szervezünk felvételi előkészítőt, amelyet a Tanszék tanárai tartanak.**

Az első, bemutatkozó jellegű találkozásokon nem csupán a folyó tanévben felvételizni szándékozókat, hanem minden érdeklődőt: tanárt és diákokat egyaránt szeretettel várunk.

Péteri Lóránt
L.Peteri@bristol.ac.uk
2007. január

Tisztelt Iskolavezetés! Kedves Diákok!

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Zenetudományi Tanszéke muzikológia szakirányra felvételizők számára **felvételi előkészítőt indít** 2007 februárjától.

Ingyenes tájékoztató és a felvételi előkészítő tematikájának ismertetése:
2007. január 27-én 10 órakor. Helye: Budapest, VI. kerület, Liszt Ferenc tér 8., II. emelet XV. terem.

A tájékoztatóra minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A felvételi előkészítő óráinak helyszíne: Budapest, VI. kerület, Liszt Ferenc tér 8., II. emelet XV. terem.
A felvételi előkészítő 10 órás: minden második szombaton öt alkalommal 10 órától lesznek az előadások.
A felvételi előkészítő díja: 15.000,-Ft/fő.

Budapest, 2007. január 9.

Szívélyes üdvözlettel:
Kovács Sándor
tanszékvezető
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
Zenetudományi Tanszék

Forrás: http://www.kig.hu/index.php?oldal=2&allap=actual&hir=20070120_lisztferenc_zenem_egyetem_hirdet.php